

טורי קלפפיש משה

173226

בן שרה ואהרון-יעקב

נולד בפולין ב-חי ניסן תרע"ה 1915

התגייס לצה"ל ב- 1948

נפל ב- 6.5.1948

בקרבת במורדות התבור.

קלפיש משה,

בן שרה ואהרן-יעקב. נולד ביום ה' בניסן תרע"ה, 23.4.1915 בעיר זמברוב, פולין. תחילה קיבל חינוך מסורתי ב"חדר" ומשיבות לומזה וקליצק, ואחר כך השתלם בלימודי חול ועבר הכשרה חלוצית. סביבתו היתה סביבת תלמידי חכמים והספר ליווה אותו בדרכו כל ימי חייו. מילדותו נצמד לרעיון אהבת האדם ובחיותו כבן שש "החליט" פעם ללכת "לעבוד" ולחלק את "שכרו" בין הוריו ואחת השכנות. תכונה זו נשארה טבועה בו והעמיקה עם התבגרותו. תמיד מצא דרכים לעזור לזולת, התנגד לכל עוול וצייד בזכות הסוציאליזם החומוניסטי. בשל תכונותיו אלו אף היה לצמחוני. בשנת 1935 עלה לארץ ושירת כנוטר במקומות המסוכנים ביותר. בזמנו הפנוי המשיך ללמוד ולהשתלם ורצה להיבחן בבחינות הכניסה לאוניברסיטה, אלא שבינתיים פרצה מלחמת העולם ושיבשה את תוכניותיו.

על אף השקפתיו הפציפיסטיות ראה מחובתו להצטרף אל הלוחמים באויב הנאצי. משה התגייס לצבא הבריטי על אף שדחהו פעמים אחדות בגלל קוצר ראייה. במסגרת היחידות העבריות שירת בצפון אפריקה ופעל בקרב יהודי הרנה שבלוב בתפקידי הוראה. כאשר צורף לכריגרה היהודית והגיע לאירופה הדרך בקיבוץ גילינגן, ליד קונסטנץ בגרמניה. ככל אלה ליוותה אותו דמות אחרת שנרצחה על ידי הנאצים והרצון לנקום את דמה.

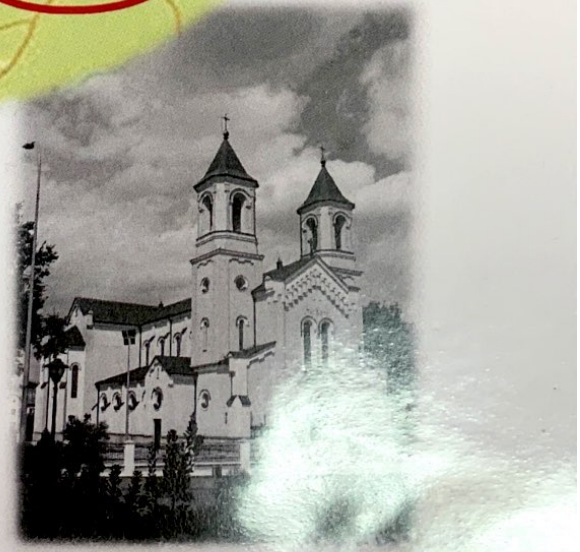
עם שובו לארץ לאחר ששוחרר מהצבא הבריטי, הצטרף לאירגון התיישבות של חיילים משוחררים, "כפר יע"ל"-מנחמיה. כשנשלח להכשרה בענף הבנות היה שוקד על לימודיו החקלאיים, פונה תכופות לבית גורדון שבדגניה ומתעמק בספרייה החקלאית.

עם פרוץ מלחמת העצמאות היה בין ראשוני המתגייסים ושירת בחטיבת "גולני". משה נפל ביום כ"ז בניסן תש"ח, 6.5.1948 בפשיטה על הכפר ערב אל-זביח, במורדות התבור, בפעולת גמול על רצח 7 חברי בית קשת. הכוח השתלט על הכפר ופוצץ חלק מבתי. החתארגנות לנסיגה השתתתה ותוך כדי כך פתחו הערבים בהתקפת נגד. בנסיגה הקשה נפלו רבים מחלוחמים. משה הובא למנוחת עולמים בבית הקברות בבית קשת.

"יהי זכרו ברוך"

מקום הולדתו של משה

זמברוב, פולין

הנוף האנושי של החטיבה

הנוף האנושי של חטיבת גולני במלחמת העצמאות היה מגוון ורב-פנים. הוא מאפיין את "דור תש"ח" בארץ ישראל של אותם הימים. מייסדי החטיבה, ראשוני לוחמיה ומפקדיה, היו אנשי ההתיישבות, עובדי - אדמה מן המושבה, המושב והקיבוץ של מרחבי הגליל והעמקים, ובתוכם שומרי מסורת לא מעטים. אליהם נוספו במרוצת חודשי לחימה ארוכים בני עיר רבים ואף עולים חדשים אנשי גח"ל ומח"ל. ראוי לציין, כי בימי תש"ח היו בחטיבת גולני בחורות רבות, אשר שירתו בכל היחידות בתפקידים שונים, ורבות מהן פעלו כקשריות או חובשות קרביות. כבר במלחמת העצמאות היתה חטיבת גולני כור היתוך לילדי הארץ ולבני העליות השונות.

בסיכום המבוא שכתב נחום גולן לספר "אילן ושלח" נאמר: "...צמחנו בנוף הגלילי ובמישורי העמקים, ובמרחבי הנגב הרחבנו אופקים התבגרנו. ההתיישבות בעמקים והגליל היא שנתנה לחטיבה את צביונה וחותמה המיוחד, וממנה ספגה את ערכיה, כי על כן היתה החטיבה כפרית ונאמנה לערכים שינקה בגושי התיישבות אלו. ציינו אותה תכונותיו של עובד האדמה ויושב הכפר: עקשנות, צמידות למשימה, שורשיות ושקט..."

בחן הכיחור

באחד הימים עבר הלחש שעלינו להיות מוכנים. – הלילה יוצאים! – לאן? הרגשת עצבנות קלה בקרב המחלקה. סידורים שונים, ניקוי הנשק, הכנת החגור. ובהתקבל פקודת-המבצע, נודע לנו, כי המטרה היא ערב-א-זבח. נקבעה שעת היציאה. עם שחר עלינו לעלות על קן מרצחים זה. ניתנו הוראות אחרונות. מן הצד- התקהלות של אנשי המשק, ובלב חברים וידידים – חרדה. הנה יוצאים, ומי יודע עם מי ניפגש מחר? והיוצאים אף הם הוגים בלדים, בחברה, בבית ובידידים. ניתנה פקודה, כולם נדמו. אירה של כובד ראש. לא ששנו אלי קרב, אך הלב מלא אומץ והכרה וידיעת המטרה. לקול ברכת חברים יצאנו לדרך. אחרי יבניאל ירדנו מן המכוניות ונשארו כוח קטן. לכדנו בלילה האפל, הצופן בחובו סודות וסכנות.

אחרי ריכוז הכוח המלא, המיועד לפעולה זו, המשכנו בשדות, בין קמה גבוהה, בסביבה בה שוטטו ראשוני "השומר". ההרהורים נושאים אותך, הרגשת רחוק, כאילו בקצה חוט ארוך, את הנשור מראשוני העלייה ועד עתה, דרך עקובה דם וזיעה. אך הנה נתקלה רגלך, והתקלה מחזירתך למסלול. אתה מתעורר, וממולך התבור מזדקר באפילת הלילה כצל ענק. מבטנו תר אחרי אחת הגבעות לרגלי התבור. שם עלינו להתמודד. הולכים דרוכים וזהירים. חוץ מן המשדרים, המעבירים פקודות, אין איש מוציא הגה. אנו עוברים על פני שבילים ושדות, בקעות וגבעות, סלעים ומישור. נעצרים לכל רחש. ממשיכים הלאה. מתקרבים אל המטרה. על מחלקתנו הוטל לפרוץ אל תוך הכפר. והנה נכנסים אנו לוואדי הארור שעל ידו נפלו חברי בית קשת. זיכרונות הקרב הראשון עולים על לב. הכוח חולק על לפי תפקידו. הגענו אל המטרה, תפסנו את המשלט האחרון. אנו מספיקים לקלוט את ההוראות האחרונות, והנה האות לעלות על הכפר.

מטר של יריות. ההצלחה האירה לנו פנים. אנשי הכפר הופתעו כל כך, שלא הספיקו לערוך הגנה של ממש. כבשנו את הכפר. העברנו את הסיוט מעל בית קשת והסביבה. בתוך הכפר המתגוללות לעינינו גויות רבות של ערבים, אשר נפלו על כלי זינם, בנסותם לעמוד על נפשם, ובורחים שפנו עורף. אנקת הגוססים והפצועים הייתה קשה מנשוא. סרקנו את הכפר, מצאנו את הבגדים ותרמילי הצד של סיירי בית קשת.

עוד החבלנים מחבלים בבתיים, וההתקפה הנגרית של הערבים החלה. הפקודה לסגת אחרה לבוא, בגלל יחידה אחת שלא יכלה לסגת מפני לחץ האויב. הערבים הספיקו להתארגן ולהתחיל בהסתערות חזקה. הם נהרו בהמונים, מנוהלים בידי מפקדים מנוסים, תחת חיפוי של נשק אוטומטי, ובנצלם יפה את גדרות האבן וידיעתם את השטח, הצליחו לתפוש חלק מן הכפר.

והנה הפצועים הראשונים. נאלצנו להפריש כוח ניכר להוצאתם. עד מהרה נמצאנו במצב קשה מאוד מוקפים מכל צד. מצבנו התחיל להיות נואש, ללא אפשרות להתחמק. נשארנו כעשרים וחמישה איש מוקפים בכפר. התחמושת אזלה כולה. אנקת הפצועים, אשר לא הספקנו להוציא – באוזנינו. השליטה על האנשים נשמטה מידי הפיקוד. הנה החל קרב פנים אל פנים, קרב רימונים. אתה רואה את פני אויבך ואינך מרגיש אלא זאת: עליך להקדימו! אך הנה אזלו גם הרימונים. נצנץ הרהור: לנסות לסגת. אך כיצד? ואנו עייפים עד מוות. ובכל אלה היו גילויי גבורה נפלאים. על ידי נפגע שמואל גרומן, אשר עבר איתי קרבות רבים. עודני זוכר את מבטו האחרון, כאשר ביקש מחברו להוסיף לו עוד כדור. אך בקשתו הייתה מיותרת. כשנסינו להוציא מתוך האש, גווע בין זרועותיי בעניים שואלות. לא לשווא נשפך דם קדושים וטהורים. גבעת "שהב" נגאלה. עשרים ושמונה בנים יקרים בלעה, אך הגבעה לנו היא, לנו, כי קנינו אותה במיטב בנינו. ליום השנה, על קבר אחים שנכרה בקרבת מקום, פחד ורחב הלב מכאב ושמחה למראה הגבעה הבנויה. בתים על גגותיהם האדומים עומדים בגאון וכאילו מראים על הכפר, קן מרצחים, המוטל נתון והרוס מנגד. אך שנה אחת חלפה, ומה רבה התמורה. וכואב הלב על אלה שלא זכו לראות בגאולה. לא זכו, ורק רוחם מרחפת תמיד מעל לגבעת "שנהב", היא בית קשת.

יהודה קופלובסקי

יומן האסירה

- 6.5. — יחידות "ברק" תקפו וכבשו את סג'רה הערבית, הטרידו את לוביה והדפו את התקפותיהנגד הערביות שבאו מכיוון סורען. בה בשעה נערכה פשיטה רבתי בגזרת ערבי-אזבח שנסתיימה באבידות מרובות לכוחותינו.
- כנופיה גדולה של מקומיים מזויגים כבשה את בית-ראס ותקפה באש את משמר-העמק. יחידות של "דרור" תפסו את "הרהגעש" ומשלט בקרבת בית-ראס והניסו את האויב בחזרה אל בסיסיו.
- 7.5. — רמות-נפתלי הורעשה בשעות הבוקר.
- 9.5. — יחידה מגדוד "דרור" ערכה התקפת-הטרדה על לג'ון.

הקרב בו נפל משה ז"ל

קרב הזבחים

עם השגת משימת הפשיטה: תקיפת בתי ה"דהראת", ניתנו הוראות באלחוט לסגת מן השטח, מאחר שלא הייתה כל תכלית להחזיק בשטחים אלה שאינם נוחים להתגוננות והאויב יכול היה לרכז בהם כוחות עדיפים.

למרות הקריאות הדחופות, התמהמהה הנסיגה. האנשים, שקצתם היו בלתי מאומנים ובלתי ממושמעים, פשטו בבתי לבוז בז, בלי שיוכלו מפקדיהם להשתלט עליהם במהירות המספיקה, כדי להוציאם בזמן.

התקפת הנגד החלה בשעה 8:30 לערך. כוח אויב בעוצמה של שתי פלוגות, שנראו כאנשי צבא סדיר ומצוידים במכונות ומרגמות, פיתח התקפה מצד גבעות כפר כנה השולטות על שטחי הזבח, וכפריים ערבים נראו כשהם מתקדמים גם מן האגף הדרומי, מצד דבוריה. אש האויב פגעה בכמה אנשים, בהם נפגעו בשטח המכוסה אש ללא שום אפשרות להוציאם. הניסיונות להוציאם גרמו לתוספת נפגעים. האויב תקף במהירות ובשיטתיות, אשו הייתה קטלנית, ומספר הנפגעים הלך ורב.

נסיגה משטח זה, תחת אש, כמוה כאיבוד לדעת. הוחלט לנסות ולהחזיק מעמד בין כמה בקתות עד חשכה. ההתקפה גברה, ואתה רבו הנפגעים. לא הייתה ברירה, אלא לסגת. אנשינו נאלצו לסגת מתוך שטח גבעי, המכוסה סלעים ושיחים רבים, אל תוך שטח פתוח, החסר עמדות טבעיות וכולו נתון לאש מכל עבר. למרבה הצרה, אזלה התחמושת למכונות, וכן לנשק הקל. למרגמת "3 היחידה, שהייתה ברשותנו נשבר המקור... הוזעק אווירון "פרימוס", ואחד מאנשיו, שצויד במקלע, עלה בו כדי לסייע לנסיגה בעזרת אש אוטומטית מן האוויר.

הנסיגה הייתה איטית וקשה, כשהאווירון "צולל" מלמעלה ומטיל צרורות ביחידות האויב המתקדמות. מחיר יקר שילמנו בעד ההתפרקות שלאחר הניצחון. תגבורות האויב התקדמו לעבר בית קשת, - הוא כיוון נסיגת היחידות. היה הכרח להזעיק תוספת כוח רזרבי לבלימת ההתקדמות. המחלקה, שהטרידה את לוביה, נקראה באלחוט לבוא לעזרה. במכונה ובמרגמה שהיו ברשותם בלמו את התקדמות האויב. ה"פרימוס" הופיע שוב והטיל את פצצותיו על ריכוזי האויב. עם ערב עזבו כוחות האויב את השטח בהשאירם בגבולות הזבחים משמרות קדמיים בלבד. מפי מודיע מהימן נודע לנו כעבור זמן, שבתי החולים והמנזרים מלאו פצועים רבים מאנשי הזבח. שרידי הזבחים עזבו את מקומם, והשטח נשאר ריק, אף מיחידות קטנות שהחזיקו בו לשם תצפית.

סיכמו את הפעולה ומצאו, כי המטרה הושגה באבידות לא מוצדקות, שבאו מחמת נמיכותה של רמת האימון והמשמעת הלקויה. היה זה לקח יקר, שלמדנו ממנו הרבה. בימים ההם לא שיערנו מה גורלי היה מבצע זה לגבי הגליל התחתון ועמק הירדן, עם הפלישה ב-15 במאי.

11.11.11

דב"ן, חגיגת לא גבסת את פה זה. קשה מצבי
בשגילי לבטל את פה זה. קשה מצבי.

סלחתי, סולני, חקוקה רוסייה, לוב.
מה זה כולו ?

דב"ן, חגיגת, לא גבסת את פה זה. ואתי אומר
לחצתי: צמח את צמח וסמן לחצתי - שזה הם
כחול וזה הם כחול. כך צמח, כך צמח, כך צמח
מוחי לא גבסת.

ואת צמח לחצתי לחצתי - הרי זה מוכן, וכי מה
אלה כחול, הרי לא חלשים, כי את שמים -
את חגיגת, שמים. ואת שמים הרי הם
מוכן ומוכן. גורן, שמים, גורן, גורן, גורן
וגורן - הרי שמים חכים.

ולמה זה לא יהיוס אתה את קול שם השן ויגדל
מתני את קולו נפשו, ואת נא ישים לב ליסודו -
כי את כן - שם הוא.

והוא אהבך וטובוך גאה, ובספרים ואהבה
אמר, ונקטר וגמולם בן עזרי וסק.
ואם אהבך למען אה כי אהבה, יאהבה
לך וסק יאהב עבד.

הוא עבד, חורו, כקצו/לך עבד
אזי בקרו, כי אהבה לא יאהב.

אהבה לך אה אהבה עבד,

אהבה עבד. אה עבד - אה עבד

17. 11. 1941

וביום ארבעה עשרה.

אני רוצה לראות את הילד הזה. הילד הזה שהייתי זכה
במחזור, וזמן שהייתי זכה במחזור והיום אני
זכה לראות. מחזור ומחזור, בלי סוף.

מחזור ומחזור. מהי הייתי בזמן?
לרגלים את כל הסלע את הנהל ולחלום
ולחלום עד... עד שלא קראו בשם מאה.
עד שיגידו לי שיש את ומה את.

מה את? לאדם. מה זה לאדם? איה?
לא. לא את האדם הביזי (אולי אתי שאלו, אולי
את האדם הזה שהיה את הביסה החברג'י
בשאל - מי הוא - מי אתי?

אולי החקוקה האלצה את בשאלו הנהל.
(הגאוסניו) ואת אינני יכח לעמוד שום צרה
נמצא את ש צרה קטן, מהגל את הפ.
עלי למצוא משהו. והמחזקו הוא - הגאוסניו, סקלניו.

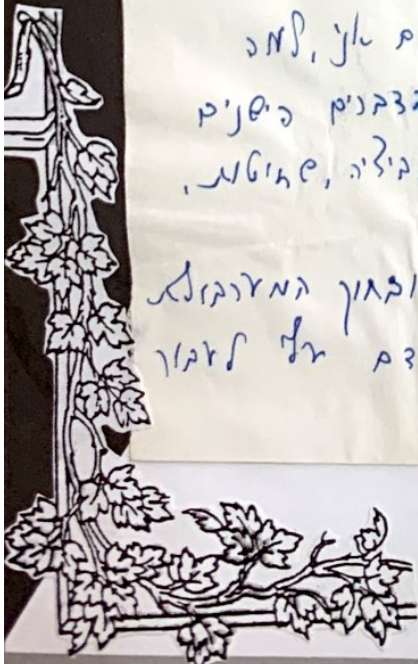
אם אצלו לא הגדירה את מה אני:
הגבולות וסבלנותי.
ככוס לך את הסף, חזיתי!

היית אולי . מהבואת את הנחלים.
לא פוקד לביך לעגלה, לאכול את
כמה מאג ולונוניו אתם לא פכייב.

את, ה inspection, חברה האדיגיו.
ובגילה מגיפה. בואו את מחלתי - מניא
נקודת סוף. כי היית אולי ואיך מלונב

לאחוז חמישה ממונה, גרף ניח ובלי זיה.
ולתור את מה, ונני שמים לפניך. אולם את, פתח
זה פתח, כשיבנה... גרף את הבבנים בשנים
הוא: חברה, חינוך, מתחמה, הגבולות, אמיזיה, שמיטה,
נראה - סוף - נראה!

הוא ואיפה! מה זה נחשט כהן?? ובתוך האדריכל
בז/ שפתח אולי. את אקוילונים גם את לזמן
בשנים - לזמן ואת לזמן אולי -??

מלכי האדם (אולי עם אחרים - הייתי)
מחייב אותי לכתוב לך, למרות זה שיש לי הרבה דברים
במחשבה שלי.

במובן לך המושג "חיים"? אולי כנראה כן

וזו קובל בלבד, לאבד וכיבוד. ובקשר זה אולם
ומלואו. (אומנם אם אצטען ישנם דברים, בהתאמה
לכבוד אולי היינו לביטול, אבל אין הרבה נכונות)
ואנשים מסוגים שונים, אולי הינו ובשנים שונים
מבליטם בכלל צביון מאוחד, משהו משהו שזה
יק ליהם. אצלם בצדו בזה - שהגדה בך
מבומבט, מאושר, ישנם אנשים שחניניהם
קלים ואנשים שחניניהם סבירים, אנשים שהיו
להרוויח כסף ואנשים ~~היה להם~~ שהיו
לחסוך אולי נפשו, אנשים צדי לה ואנשים ברוך
אם כהם, אנשים שזה שלהן אצלם ואנשים
שמאמינים - ואלה האחר האחד.

כיום הייתה הצומחה של הייט -

זה מה שיומקרים כלו לומר קו - קול אולי

מגזרם לטון שמעלים אולי, ביום צומחה

של הייט - ברצף, רציתי לראות סטטיסטיקה ו

סמל האוב והיוני - היום - ברצף

שני ורציונל. מקובל מקובל וקטלני, הן

כנראה. מקובלת והאינדיבידואלית מהנפשים זה דבר.

הנה סוף התקופה הישנה. הצרתי
למחנה. מלח ובעלי. נוכחתי שם
בגלי. כדורם הסמיח אליהם ופסקים, אמתי
היוקה, ואמנו כאלוהי.

ונחמנו הלא העומה. צי רחב הצדקם.
כי אלך נאמן כאלו וכולם לספרו אך הרבה
ממאונותם היומים שדברו. כל אמת אצחם
יכולה להבזיחין הרבה ממחלה הגדולה הרבים
ובבזבזים. אלה מניחים, קבלו אלה הן
שמתן אלן אלה.

גוילינגן חן: 3 הגדת השוילרי.

נאני-לבנו של ימים סודרים. בהכוננות לאמת, בלתי עזובה,
באמצעות קטאגורי הדצ'ר, בבגישות עם שריזים.
כיום אין נמצאו במזכיר ההכסונה האנשים כמחט כולם יוצאי
מחנה רכזי. סיניסים לאלן ספור הגרכשו לעמ, ללא אלב
למזבז שמשכו באימים. ואכסין - אולם, חלפים אומרים הם
לפני הקדו וקרא נמן לעם לבנס. הם קו היו אנטאים
הם קו לא היו אומרים מה שדברו אמנם הפנים האלה -
כמה קלה הוא הצדק למחוז לפני הקדו בה
לעזרת מתי סיכוי.

אברהם קלפיש ז"ל
מנהל
משרד הקהילה

משה קלפיש ז"ל

1915-1948

